

«ҚАРАЛДЫ»

«Абай облысы білім басқармасы» ММ
«ДпҚББД ОҒӘ «Дарын» орталығы»
КМҚК ғылыми-әдістемелік кеңесі

«__» _____ 2026 ж.

«БЕКІТЕМІН»

«Абай облысы білім басқармасы» ММ
«ДпҚББД ОҒӘ «Дарын» орталығы»
КМҚК директоры

Ж.Ныязбекова

«Сөз өнерінің құдіреті» облыстық эссе конкурсының ережесі

I. Жалпы ережесі

1.1. Осы Ереже жалпы орта білім беру мекемелерінің 8-11 сынып оқушылары, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының 1-2 курс студенттері арасында «Сөз өнерінің құдіреті» (**«Заң – қоғам тірегі, сөз – рух тірегі»: Тәртіп пен өнердің үндестігі» тақырыбына**) облыстық эссе конкурсын (бұдан әрі - Конкурс) мақсаттары мен міндеттерін, ұйымдастырушылық қамтамасыз етуді, өткізу және қаржыландыру тәртібін, қатысуын және жеңімпаздары мен жүлдегерлерін айқындайды.

1.2. «Абай облысы білім басқармасы» ММ «Дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың облыстық ғылыми – әдістемелік «Дарын» орталығы» коммуналдық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны Конкурстың ұйымдастырушысы болып табылады.

1.3. **Конкурстың негізгі мақсаты:** Оқушылардың сөйлеу мен жазу мәдениетін арттыру, әдеби тіл арқылы рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, көркем сөз өнеріне деген қызығушылығын дамыту және эссе жазу шеберлігін шыңдау.

1.4. Конкурстың міндеттері:

- Оқушылардың таңдалған тақырып аясында өзіндік көзқарасы мен шығармашылық ойлау қабілетін дамыту;
- Ойды жүйелі, логикалық тұрғыда негіздеп, өз ұстанымын дәлелдеу (аргументация) дағдыларын қалыптастыру;
- Мәселені талдау, жеке пікір білдіру және тұжырымды қорытынды жасау шеберлігін шыңдау;
- Көркем әдеби тіл нормаларын сақтай отырып, ойды сауатты, әсерлі жеткізуге баулу.

II. Конкурсты ұйымдастыру және өткізу тәртібі

2.1 Конкурстың өткізу формасы: онлайн;

2.2. Конкурсқа материалдар электронды түрде қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде қабылданады;

2.3. Конкурстық жұмыстар 2026 жылдың 30 қазанына дейін қабылданады.

2.4. Жалпы орта білім беру мекемелерінің 8-11 сынып оқушылары, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының 1-2 курс студенттері қатыса алады.

2.5. Конкурсқа қатысу үшін 2026 жылдың 30 қазанына дейін: қатысуға өтінім беру, 2000 теңге ұйымдастыру жарнасын төлеп, конкурстық жұмысты және ұйымдастыру жарнасын төлеу туралы құжаттың көшірмесін **daryndy_anyktau_kolday@mail.ru**

(конкурстың атауын көрсету, чек, жұмысты, өтінімді бір папкаға салыңыз) электрондық пошта арқылы жіберу қажет.

2.6. Қазылар алқасы байқау жұмыстарын 2026 жылдың 15 қарашасына дейін қарайды. Конкурс қорытындылары, конкурстарға қатысушылар мен жеңімпаздардың тізімдері «Абай облысы білім басқармасы» ММ «Дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың облыстық ғылыми – әдістемелік «Дарын» орталығы» КМҚК сайтында жарияланады.

2.7. Бір қатысушы үшін жұмыс саны шектелмейді, жарна әрбір конкурстық жұмыс үшін төленеді.

2.8. Өткен жылдарда конкурсқа қатысқан, жүлделі орын алған оқушылар қатыса алмайды.

III. Конкурс жұмыстарына қойылатын талаптар.

3.1. Қатысушылар конкурстық жұмысты өз қалауы бойынша **қазақ, орыс немесе ағылшын тілдерінде** ұсына алады.

3.2. Конкурсқа ұсынылған эссе («**Заң – қоғам тірегі, сөз – рух тірегі**»: Тәртіп пен өнердің үндестігі») тақырыбы бойынша сәйкес келуі тиіс.

3.3. Конкурстық жұмыстар рецензияланбайды және қайтарылмайды.

3.4. Титул парағында білім беру мекемесінің толық атауы, ауданы, облысы, тақырыбы, оқушының аты-жөні туралы мәліметтер болуы керек.

3.5. Жұмыс электронды түрде көлемі 150-250 сөзге дейін, А4 форматта, 1,5 интервалмен, Times New Roman 14-шрифтпен ұсынылуы тиіс.

3.6. Материалдарға авторлық құқық конкурсқа қатысушыларда сақталады.

3.7. Ұйымдастырушылар тарапынан плагиат қолданылған жұмыстар қарастырылмайды.

3.8. Пікірлер мен өзге де материалдарды қолданған жағдайда дереккөзге міндетті түрде сілтеме жасалуы қажет.

3.9. Талаптарға сәйкес келмейтін материалдар қарастырылмайды.

IV. Бағалау критерийлері.

4.1. Эссе жұмыстарын бағалау критерийлері

Максималды балл: 100 балл

1. Тақырыптың ашылуы мен мазмұны (25 балл)		
Критерий	Дескриптор	Балл
Тақырыпты түсіну және философиялық тереңдігі	• Тақырыптың мәнін (заң/тәртіп пен сөз/өнер үндестігін) толық ашқан. • Заңның қоғамдағы, сөздің рухияттағы орнын ажыратып, өзара байланысын негіздеген. • Өз позициясын айқын көрсетіп, түпкі ойды жүйелі түрде жеткізген.	20–25
	• Тақырып мазмұны	10–19

	негізінен ашылған, бірақ екі ұғымның (заң мен өнер) байланысы жеткілікті негізделмеген. • Ой таяздығы немесе тақырыптан сәл ауытқу бар.	
	• Тақырып ашылмаған, үстірт жазылған немесе тақырыптан толықтай ауытқыған.	0–9
2. Аргументация және дәлелдер (25 балл)		
Дәлелдеу базасы және мысалдар	• Өз ойын дәлелдеуде тарихи, әдеби, философиялық немесе құқықтық фактілер мен мысалдарды орынды қолданған. • Қазақ шешендік өнерінен, заңнамалық дәстүрлерден (мысалы, "Жеті жарғы", бұрынғы билер соты т.б.) уәж келтірген. • Тұжырымдары қисынды, сенімді және логикалық түрде сабақтасқан.	20–25
	• Аргументтері бар, бірақ мысалдар аз немесе үстірт келтірілген. • Логикалық сәйкессіздіктер кездеседі.	10–19
	• Дәлелдер келтірілмеген, тек құрғақ пікірлерден тұрады.	0–9
3. Эссе құрылымы мен логикалық жүйелілігі (20 балл)		
Жазбаның композициясы	• Эссе құрылымы толық сақталған: кіріспе, негізгі бөлім (2-3 абзац) және қорытынды. • Абзацтар арасындағы байланыс қисынды, ой	16–20

	• бір ізбен өрбиді. • Тұжырымды қорытынды жасалған.	
	• Құрылымда аздаған ауытқулар бар (кіріспе мен қорытындының әлсіздігі, абзацтар арасындағы байланыстың үзілуі).	8–15
	• Жүйесіз жазылған, құрылым толық бұзылған.	0–7
4. Тіл байлығы, стиль және көркемдік (20 балл)		
Сөз қолданысы мен публицистикалық/эссеистік стиль	• Тілі көркем, бай, шешендік оралымдар мен метафораларды орынды пайдаланған. • Ойды әсерлі, публицистикалық немесе эссеистік стильде жеткізе білген. • Сөздік қоры кең, қайталамалар аздау.	16–20
	• Тілі қарапайым, стильдік біркелкілік сақталмаған. • Сөз қайталанулары кездеседі.	8–15
	• Сөздік қоры кедей, ойын жеткізуі әлсіз, стиль сақталмаған.	0–7
5. Сауаттылық және академиялық адалдық (10 балл)		
Грамматика, орфография және бірегейлік	• Орфографиялық, пунктуациялық және грамматикалық қателер жоқ (немесе 1-2 байқалмайтын қате). • Эссе көлемі мен талаптарға сай. • Жұмыс бірегей (плагиатсыз).	8–10

	• 3–5 орфографиялық немесе пунктуациялық қате жіберілген.	4–7
	• 6-дан астам грамматикалық қате бар, плагиат белгілері байқалады.	0–3

Балдарды деңгейге бөлу шкаласы

90 – 100 балл (Жоғары деңгей / I дәрежелі диплом): Тақырып толық ашылған, аргументтер кәсіби деңгейде келтірілген, тіл байлығы жоғары, шығармашылық стилі айқын, қатесіз.

75 – 89 балл (Орташадан жоғары / II дәрежелі диплом): Тақырып ашылған, логикалық байланыс бар, аргументтер жеткілікті, аздаған грамматикалық немесе стилистикалық мүлт кетушіліктер кездеседі.

60 – 74 балл (Орташа деңгей / III дәрежелі диплом): Тақырып жалпы түрде ашылған, дәлелдеу базасы әлсіз, тілдік оралымдары қарапайым, пунктуациялық немесе грамматикалық қателер бар.

60 балдан төмен: Тақырып ашылмаған, ой жүйесіз, қателер саны көп, эссе талаптарына сай келмейді.

V. Қорытындылау және жеңімпаздарды марапаттау

5.1.Конкурс қорытындысы бойынша жеңімпаздар мен жүлдегерлер анықталып, I, II, III дәрежелі дипломдармен және сертификаттармен марапатталады. Конкурс нәтижелері «Абай облысы білім басқармасы» ММ «Дарындылық пен қосымша білім беруді дамытудың облыстық ғылыми – әдістемелік «Дарын» орталығы» КМҚК сайтында жарияланады.

VI. Конкурсқа ақы төлеуге арналған реквизиттер

«Абай облысының білім басқармасы» ММ «Дарын» облыстық дарындылықты дамыту және қосымша білім беру ғылыми-әдістемелік орталығы» КМҚК

БСН: 221240039001

ЖСК: KZ54601A26100205235 «Қазақстан Халық Банкі» АҚ

БИК: HSBKKZKX

КНП:859

Кбе 16

(конкурсты көрсетуді ұмытпаңыз)

Ұйымдастыру жарнасын төлеу Kaspi.kz арқылы жүргізіледі :

- 1) Kaspi.kz тіркеу ;
- 2) «Төлемдер» бөлімі;
- 3) «Білім»;
- 4) «Қосымша білім беру»;
- 5)«Абай облысы ББ «Дарын орталығы»(Семей қ., Қайым Мұхамедханов к-сі, 8);
- 6) қатысушының деректерін және төлем сомасын енгізуге;
- 7) төлем әдісін таңдау (Kaspi gold, Kaspi депозит, Kaspi әмиян, несие картасы;
- 8) төлеу (конкурсты көрсетуді ұмытпаңыз)

Қосымша №1

Облыстық «Сөз өнерінің құдіреті» эссе
конкурсына қатысуға өтініш

№	Оқушының аты-жөні	Ауданның, мектептің толық атауы	Телефон, эл.пошта	Жетекшінің аты- жөні (толық)